

GAZETĂ TRANSILVANIEI

Gazetă ese de 2 ori: Mercurea și Duminecă, Foi'a, candu concedu ajutoriale. — Pretiul: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tiere esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunătoria.

Anulu XXXII.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serio 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 3.

Brasovu 24|2 Ianuaru

1869.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.
Transilvania.

Multiamita la felicitari de anulu nou!

Excelenția Sa Domnului vice-președinte la curia regia ungură despartimentală transilvană binevoi a ne trame spre publicare urmată multiamita, că respunsu la multimea felicitărilor de diu'a numelui la anulu nou primite din tōte partile:

„Cu ocasiunea dilei anului nou, care tētu deo-dată e si diu'a onomastica a mea, am fostu fericită a primi felicitari din mai multe parti ale Transilvaniei si si din afara de Transilvania, intr'unu număr de asia, catu 'mi e de totu cu nepotintia a mi esprime multiamita cuvenita deosebitu fiacarui, care m'a onoratu cu gratulatiunea lui parte in scrisu, parte prin telegrafu. Că totusi nu cumva se afle locu presupunerea, că si candu eu nu aviu sci a-pretiui manifestarea simtiemintelor de iubire si de aderentia a connationalilor meu, ni alegu calea publicitatei spre ami implini datorină catra pre-stimati mei connationali si pre acēta cale ai rogă pe toti, cari m'au onoratu cu fericiarile loru, mie pré multu pretiuite, se primescă ce mai sincera si mai cordiale a mea multiamita, dimpreuna cu firmă asecurare, ca precum pana acum asia si de aici inainte nu mi voiu uită de sacree mele detorintie, ce le amu că patriotu si fiu cedintiosu alu na-tiunei romane! Se vieze natiunea! Se vieze toti fi credintiosi ai ei! —

Pest'a 2 Ian. 1869 s. v.

Lad. Basiliu Popp.“

Telegramu

al „GAZETEI TRANSILVANIEI“

Fagaras 2 Ian. 1869, 10 ore.

Antonelli propune în omittelul districtuale, cu grave si energice motive, reparticiparea la alegerile dietali, altu membru susene propunerea cu modificarea, că se lucre numi de sila, acēta propunere se primesce cu fór slaba maioritate. Legei de uniune, nationalitatisti electorale se esprime desaprobară si nemultumī generale. —

Densusianu.

Sitatiunea.

Ingrigiarile generali, cari le insuflara poporului intetitele si nontenitele armari, mai vertosu dela 1866 incocă, u tōte incercările diplomatiei europene, cu tōte econisarile ei, ca poterile suntu dispuse a sustineace, in locu de a se imprastia se totu mai mare; fiinduca de atunci afara de compunerea caus Luxemburgului in 1867 nici unu resultatul aldiplomatiei nu se vediu, care se fi resolvat pe alea pacei vreuna din cestiunile cele grave europe, care se imbulzesc cu o urgența impacienta. Acum Francia si Prusia se află inarmate din tēpi pana in crescetu, celelalte poteri si state mai ne luara exemplu si facura asemenea. Rusia te si totu arméza. Austria inca a inceputu a nu lasa intrecuta. —

Chiari „batte“ diurn. austro-maghiaru din Viena martesce, ca machinele de statu nici ca

mai produc altu ceva, decatu arme noue, claiu preste gramada, ma si industri'a se occupa cu inventiuni din ce in ce mai perfectionate in artea de a produce instrumente omoritōrie! Candu se face vreo intrebare despre scopulu armarei, responsulu e stereotipu pe totu loculu, ca tōte aceste se facu numai pentru sustinerea cumpanei drepte, pentru sus-tinerea pacei. Afirmatiunea acēsta se contrariaza inse logicei, care e neexorabile, pentruca sabi'a ascutita nu se intrebuita la cositu nici la seceratul, ma nici glōntile versate pentru a deserta salve de festinuri de pace. —

Zealuzia intre Francia si Prusia inca n'a perduto atatu din poterea sa, incatul Francia cu Germania se pōta remanē langa olalta indelungu in pace cu unu egalu prestigiu europen.

Cestiunea Germaniei de sudu, ale carei state se conformă cu organisarea armelor dupa pi-torulu federatiunei nordice-germane, grăbesce totu spre intetirea resolvirei; si in casu ce Austria ar'dā se midilocesca si dualismulu germanu cu o con-federatiune sudica germana, dela riulu Menu in diosu, o conflagratiune latita ar' fi neincungiurable, care ar' trage in jocu si pe — Austro-Ungaria. —

Cestiunea pruso-danica inca se afla neresolvata, ea remane că o rezerva pastrata totu pentru incin-gerea unei conflagratiuni. —

Caus'a Romei inca nu a adormit, ea astépta numai definitiv'a constituire a Ispaniei séu o oca-siune oferita pentruca se pōta pescui in turbure Mazzinistii si Garibaldianii, cu cari gen. Prim, care se afla siefulu regimului provisoru din Ispania, facea inainte de acēta causa comuna. Pontificele romani apoi nu le scie cede, cum nu cede nici Austria in caus'a legilor confesionale si a concordatului, ci respunde cu „non possumus“ cum au re-spunsu misionarelui austriacu c. Trauttmansdorff, dicundu'i mai eri: „Dle conte! Domnul nu me vei intorce la ideele regimului Diale“. Apoi de candu a esitul Sylabus politic'a in unele state — se totu mai apropiu pe incetu de principiale lui. — Erumpendu vreunu resbelu, in care si Francia se fia amestecata, cu greu voru potē baionetele Fran-ciei mai impedeca anexarea Romei la Itali'a, a cari ura, mai vertosu de candu se osendira la morte doi barbati cu simpatii intre poporul Italiei, ne-respectanduse intrepunerea, crescū si mai tare. —

Aceste cestiuni mari europene potē ca se voru resolva deodata cu cestiunea Orientului, care e in ajunulu prorumperei; ele inse voru incinge totu-data unu resbelu, care in dimensiunile lui va fi fara exemplu in istoria Europei, si care va lua in-ceputu indatace se voru grupa aliantiele de interesi si de principiu fara siovairi in drépta si in stanga a poterilor strimtorate, unica causa acēta, ca se mai facu inca experimente cu sustinerea statului quo. — Dara norii suntu ingrosiati si fur-tun'a potē dintr'odata se se descarce asupra celor, pe cari ii condamnă ceriulu a fi lovit' a ei. —

Orientulu amenintia cu iniciativ'a unui resbelu infriociat. Turcia indemnata tramise ultimatum la Grecia si porni armata catra marginile ei si naile in portu. Grecia redimata in eroismulu si concordia filioru ei, respuse Portii, ca legile re-gatului si demnitatea regimului lui nu potu suferi pretensiunile ultimatumui ei; si protestă cu tota po-terea cuventului in contra pretensiunilor ultimatului, dicundu, ca erumperea insurectiunei din Cret'a a fostu neaparata si tractarea Turciei cu ei ne mai pomenita de barbara, er' ei că frati de unu sange si au facutu numai detori'a facia cu cretenii. Era Grecia nu va prigoni pe supusii Portii, cum a decretat acēta isgonirea grecilor din imperiul turcescu. Micu si mare apucara arm'a in Grecia si pana adi se totu pregatescu de resbelu. —

Conferintie. Poterile europene la pro-punerea Prusiei, acceptata de Rusia midilocira conferintie diplomatica la Parisu, spre a incerca o im-pacare intre Turcia si Grecia. In 9 la 4 ore se

adunara diplomatii la min. de externe alu Franciei d. de Lavalette. Fiindu si repres. Greciei, i se spune, ca repres. marilor poteri subscrise la trac-tatulu din 1856 s'a adunatu că se examineze conflictul prorumpu intre Turci'a si Grecia si repres. grecescu i se da votu consultativu. Rhangabe repr. grecu citi o nota energica, prin care protesta in contra pusetiunei ce s'a facutu regimului seu si in contra rolului numai consultativu, pre candu Turci'a e cu votu decisivu; ori se aiba ambele state conflictate votu egalu, or' nici unul din ele, ca Turci'a nu poate se fia deodata si partita de certa si jude. Asta nu i se cuvine nici că potere mare, ca ce intr'o cestiune de dreptate nu se afla poteri mari si mici.

In fine adause, ca in poterea instructiunilor sale, deca nu i se implinesce pretensiunea, nu va mai intră asia in conferintia. De atunci Rhan-gabe nu mai conferi, er' conferintia decretă a invita pe Turci'a si Grecia că se nu stramute nimica din statulu quo. In 12 impartasi min. La-valette, ca Rhangabe a telegrafat la Aten'a dupa instructiuni, er' conferintia tienu siedintiele fara elu. Dar' totu resultatulu loru pana in 18, candu vorbi Napoleonu in cuventul de tronu despre ea, se concentră in formă unui consiliu colectivu alu poterilor, prin care recomanda pace si linișce in-tre Grecia si Turci'a, éca cuvintele mesagiului de-spre conferintia: „Si conferintia, care tocma se tiene, spre a nadusi unu conflictu amenintiatoru in Orientu, e unu actu mare, a carui importantia tre-bue s'o apretiuimu. Ea e pe finite si tōte poterile s'a intrunitu asupra principalor, cari suntu cali-ficate a midiloci o apropiare (numai?!) intre Grecia si Turci'a.“ —

Conferintiele inse s'a finit. Resumatulu de-chiarilor in ea s'a impartasit cabinetelor, din-tre cari unele (?) le-au si aprobatu. Turci'a inca a telegrafat repres. Djemil-Pasia că se subscrisa. Care suntu acele principia? Inca nu se dedera pe facia; dar' principiul nationalitatii e singura pacea cea duratoria. — Grecia, pana candu se va armă, dar' apoi nu va potē suferi apasarea fratilor sei de unu sange, caroru trebuie se le tenda ajutoriu, ceea ce se face si prin Anglia si Francia, unde se afla comitete polone cari agită pentru Poloni'a libera, dicu grecii; er' estia, — turci nu se potu boteza preste nōpte, că se devina o natiune ecu-itable, umanitaria, ca sangele asiaticu nu se indu-pleca la civilitate umanitaria, nu respecteză pe de-aprōpele pana cei potē porunci că la ghiarau. —

Despre atitud'a Serbiei vediuramu prochiamarea gen. Stratimirovici; acum se scrie din Belgradu lui „Wanderer“, ca diurn. of. serbescu „Unitatea“ constatēza interesul, care 'lu are la consolidarea Ungariei si dice: Ungaria inse trebuie se scia, ca Serbia are misiune a combate subjugarea in peninsul'a balcanica, pana unde se intinde limb'a ser-bescă; candu Ungaria nu va ajuta pe Serbi'a la deslegarea acestei probleme, ci ei va face dificul-tati: atunci amicitia din ambe aceste state va dis-paré.“

Muntenegrenii inca astépta ó'a resbelului de independentia sud-slavica, pentru ca suntu plini de amaratiune din caus'a regularei granitie, er' in Bulgari'a er' incepu a se arata bande de insurgenti. Cara Petru si Hagi Dimitriu, conducatori insur-gentilor bulgari fugiti in munti, indata ce audira de conflictulu greco-turcu, tramsira la Grecia a-se-curare, ca voru conlucra, ca in Orientu e numai o cestiune, cestiunea libertatii de jugulu apasatoriu. — Tōte aceste varsa destula lumina preste situa-tiunea de facia generale mai adaugundu, ca Romani'a inca nu sta cu manele in sinu de a-si implini datorintia, unde i va dicta necesitatea conservarei sale. —

Rusia, Prusia si Austria inca si voru continua planele si politicele. —

Erasă una comedie!

Cu vreo 3 saptamani inainte de craciunulu apusenilor se intempină si romanii din Selagiu comit. Crasnei cu cunvente: „Romanii din Silvania vrău a dăua di de craciunulu ungurescu se facă răscola generale. Aceasta scornitura se lati si propagă astfelui, incatul intr'o di se veduri judii si protojudii cercuali din comitatul, ca vinu la v. comitele. Dela com. primira instructiune secreta, că toti solgabiraii se privighieze aspru tōte miscarile popornului si ale preotimii romaneschi, fiindu temere mare de răscola pe a dăua di de craciun. Una corespondia in „Albin'a“ dă in publicu minciuna asta grosolana, sora de cruce cu cea dela Mercurea. Trecu in se craciunulu si scornitorii faimii s'au datu de golu, ca au alte intențiuni rele si perverse de a innegri pe poporul romanu colo susu; nu cumva că se se păta castiga ostasi spre a fi siguri la incercarile de a apasa poporul?! Ceea ce se vede totu din aceasta corespondia e, ca in adunarea generala a comitatului se facă motiunea, că se se céra dela guberniu 200 ostasi sub pretextu de a impiedeca trecerea vitelor cu epizotia preste Meszeses, ma judele primari facă motiunea pentru 600 ostasi. Asta calomnia e prea malitiosa! Ar trebui descoperite aceste unelte si calomnii găle in se reutatiște cu tōte scopurile loru chiaru si Maiestatei Sale imperatului si regelui său pre canalulu comit. interpelandu său dreptul, ca-ce avem oblegaminte sacra a ne apara de ori ce pata si calomnia ce se arunca pe numele de romanu cu intențiuni perverse de ai descredita inaintea regelui conduită cea nobila, mai civilisata si mai umana decatul a multoru altora, cari dau a arunca umbra asupra lui că se'l păta descredita inaintea imperatului si regelui! Se se céra cercetare aspra, de unde a esitu scornitura si se i se céra pedepsa si reintregirea onorei noastre! Că din gur'a sierpului amu mai trebui se strigam prin tōte diurnalele Europei in contra estoru felii de calumnie si intențiuni subversive draconice, că se scia lumea, catu suntemu de cu incredere tractati! Mustrarea conștiinței de a fi facăt reu produce temere si frica, in se dreptul de audiulu reu nu se va teme.

Mercurea 14 Ian. In privint'a „minunii minunilor“ său „noptea Bartholomeiana“ dela craciunulu sasiloru, amu onore ati impartasi: ca cercetarea in contra denuntantiloru Szaros si Dietl et cons. inca nu s'a inchiaiatu; a decisu adunarea scaunale de adi: tragerea la respundere a denuntantiloru si demintirea faimei pe cale oficioasa prin comisariulu reg. c. Péchy.

— In privint'a alegeriloru de deputati a decisu adunarea scaunale unisono (sasii si romanii) la propunerea deputatului Nicolae Ciugudeanu din Pojana, sprinținita de antistele opidanu de aicea Carrolu Göllner asia:

a) Ca diet'a espirata din Pest'a aducundu mai multe legi, — si inca forte asupritorie cu valore si asupra Transilvaniei — in intielesulu p. r. rescripte din 25 Dec. 1865 si 20 Iun. 1867 — a trecutu preste competitint'a sa legale;

b) Ca adunarea sc. numai din aderint'a si lealitatea, ce a avutu, are si va ave totudéuna catra Maiestatea Sa c. r. apostolica, dechiaru a respecta legile aduse de diet'a din Pest'a, in se fara a le cunoșce de valide;

c) Ca asemenea unicu si singuru din nemarginata incredere, si totudéuna cu cea mai mare scumpatate observat'a lealitate catra Maiestatea Sa, se demite in alegerea unui comitetu central pentru alegerea deputatiloru dietali.

Aicea insemnă, ca propunerea lui Ciugudeanu — pe care o a primitu adunarea scaunala întrăga, — a sunata: ca la o dieta necompetinta nu voru se aléga deputati, si numai la staruint'a energioasa a judeului reg. s'a invoitu la conclusulu de sub c. s. c. l. —

Reginu 1-a Ian. 1869.

Nu suntu scriitoriu de articli prin Gazete, in se anulu nou, impuindumi una santa datoria, in interesulu scolei romane de aici, me rogu a da publicitatii urmatörile siere:

Ne fiindu aci nici unu fondu scolaru, inca in an. 1854 vreo cativa insi cu poteri unite, incepandu, prin darea de baluri, colecte etc. infinitiara pana in finea an. 1859 unu capitalu cam de 3000 fl. v. a., despre care s'au tramisu regulatu rationiale in totu anulu, provediute cu documentele de lipsa, spre revisiune la ven. consistoriu in Blasius, pana in timpulu mai susu amintitul, candu schim-

banduse curatoartulu, a remasu manipularea fondului scolei mōrtă.

Acum pre catu me cuprinde bucuria' vediendu, ca in alte comitate si districte starea materiala a scolelor romane din anu in anu propasiesce, cu atata me cuprinde si intristarea vediendu, ca scol'a romana de aici, de 9 ani incōce e aprōpe de resipire, si o parte mare din capitalu de perire.

Precum sciu, inainte cu vr'o 3 ani, cu oca-siunea visitarii de scole a Il. Sale d. consiliariu scolariu Dr. Maior u s'au fostu infinitiatiu una eforia statutară din d. Gregoriu Bardosi că presedinte cu 5 membri din partea intelectualii, care au si primitu fondulu scolariu in pastrare, dorere in se ca de atunci incōce si onorat'a eforia inca n'a facutu nimica; — ma, ce e mai multu, Il. D. Georgiu Bardosi fiindu denumit u inainte cam cu $1\frac{1}{2}$ anu de asesoru la tabl'a regescă, a dusu cu sine si actele, contractele, respective fondulu scolariu, pentru care a fostu mai de multe ori provocat u ale re-tramite inapoi prelunga instrumentu cu viintiosu, dandule in séma. Precum mi este cunoscutu d. protopopu localu Crisanu, că directoru scolariu — a facutu in acea privintia, si la Blasius pasii necesari, pen-trucă d. Bardosi se fia si de acolo provocat u spre redarea fondului scolariu inapoi, in se cu dorere trebue se marturisescu, ca si pana in diu'a de adi tōte au remasu fara efectu.

Restantari cu camete, si capitale sigure, (care au mai remasu de 9 ani incōce in vietia si cu ipoteca) vreau a plati, dar' n'au cui — pentru acea ne mai potendu suferi manipularea fondului scolariu de aici asia negligenta, si vediendu in locu de inaintarea, inapoiarea fondului, amu fostu silitu a-cestu obiectu alu face cunoscutu onor. publicu, numai că se păta judeca, cine pōrtă vin'a.

Rogandu si pre respectivele locuri mai inalte si competinte, a midiloci lamurirea fondului, si manipularea regulata, legiuuita macaru că pana in 1859.

Unu cetatianu interesatu de scol'a romana.

Lugosiu 1-a Ian. 1869.

Pre stimate Domnule!

.... Pana candu voiu reveni cu altele, ve facu cunoscutu, ca bōla de vite pe aici totu mai domnesce inca. Candu economii ar' porta mai multa grigia de vitele loru, candu ar' fi inventiatu cele de lipsa pentru crescerea si grigirea de animale in scolele populari, in cari inventiatorii se fia iniatiati totuodata si in agronomia, cum facurati propunerea la asociatiune: că scientiele si pracsea agronomica se se combine si se se intrupeze cu preparandiele său pedagogiele, incatul se nu fia nici o scola rurale, in care inventiatoriul se nu fia instructu si deobleghat u se occupa mai multu cu desvoltarea tenerime si in ramii economiei rationate, care planu e si trebue se fia celu mai priioriu si mai salutariu pentru imbunarea starei culturii poporului romanu si prin acēsta si a starei lui materiale; candu s'ar cultiva poporulu pe calea acēsta desradecinanduise unele superstițiuni invecchite; cari numai in modulu si procedur'a acēsta se potu stirpi; candu, dicu, nu ar' domni pe la omenii nostri credint'a cea desiră si in descantaturile babelor; candu nu s'ar incredintia asia tare in fatalismu, in orb'a ursita dicundu, ca déca vré Dieu se móra vit'a indesiertu le vomu lecui: atunci de siguru bōla de vite nu ar' causa atata dauna in vite! Asta impregiurare trista si daunósa inca striga „scole de feliu acēsta la popor!“ si impune pretilor si inventiatorilor sub grea responsabilitate, că se inventează poporulu, se resipésca intunereculu prin lumin'a cea salutaria a inventatiurei. Candu pretilor si inventiatorii generalmente si voru implini detorint'a de a inventia tenerimea si poporulu, nu ar' domni atatu intunereculu in poporu si in tenerime, precum domnesce, atunci credu, ca dōra si Gur'a satului cu Trénc'a si Flénc'a dimpreuna ar' sci, ca cele, ce in secretu se intempla in scaunulu marturisirei peccatororu suntu secretu mare, ca darea la lumina a acestui secretu e oprița cu cea mai mare asprime prin canonele s. beserică, si ca pentru tienerea secretului din scaunulu confesiunei unii si mōrte crudela inca au suferit; — ar' sci si poporulu, ce e a fi omu pe lume si ce a se folosi de lumin'a spiritului spre a-si inaltia fruntea, cum ei cere demnitatea omeneșca si moralitatea; ar' sci alege intre sfaturile amiciloru de sange cele salutari si intre cele ale insielatorilor spre ai subjugă interesele marsiave; ar' sci, ca concordia' si bun'a intelegerere intre toti cei de unu sange, care nici odata nu se face apa, aduce fericirea si prosperarea romaniloru, pre candu

ur'a si dusmani' nutrita de straini ei cufunda se pe unii si pe altii in nenorociri, ma adese si in sclavia. Cei luminati se dă séma inaintea viitorului! —

G. P.

AUSTRO-UNGARI'A. Vien'a 17 Ianuariu. Caus'a Dalmatiei veni in 15 inainte in cas'a deputatiloru. Min. presied. locutitoriu c. Taaffe responde la interpellarea lui Dr. Sturm si soci facuta in 16 Dec. 1868 si inca pe largu. Respusu in se elasticu, ca ad. pusetiunea Dalmatiei dupa legile fundamentale si dupa pracea trecutului de $\frac{1}{2}$ secolu se afla suptu acelesi legi cu provincie ereditarie representate in senatulu imperiale, ér' in privint'a dreptului de statu alu Dalmatiei relatiunile de facia ale Dalmatiei catra senatulu imperiale de o parte, si catra monarchia austro-unguresca de alta, suntu a se esplica asia, ca ceea ce se dice despre Dalmatia in pactulu de invoiela alu Croatiei cu Ungari'a, se tiene de pretensiunile Croatiei, cari s'au redicatu din timpu in timpu si prin midilocirea Ungariei; care pretensiuni inca nu s'au examinatu, ma nici s'au atinsu inca. Acolo unde trebuie se se respecte relatiunile reali in pactulu croato-ungaricu, Dalmatia se lasă afara, cum: cuotele, numerulu representantiloru in diet'a din Pest'a, si aceste s'au rezervat u pentru casulu, candu teritoriul Croatiei s'ar mari prin incorporarea Dalmatiei. Cumca in pactu s'a numerat si Dalmatia la teritoriul coronei Ungariei, caus'a e, ca Ungari'a la pretensiunea Croatiei nu va incetă a o pretende, o pretense pe basea dreptului coronei; dar' apoi despre conditiunile incorporarei se va intreba si Dalmatia si in casulu incorporarei va primi pusetiunea sa facia eu Croati'a. — Cu tōte aceste la partea acēsta a pactului nu se poate da potere oblegatoria (?)

Ministeriulu pana acum n'a primitu scire oficiale despre inchiaarea acestei invoieli; dar' déca Ungari'a va vré a realisa lucrul, atunci se fia securi, ca ministeriulu nu va lasa terenulu legilor fundamentale pentru tierile, care se tienu acum de senatulu imperiale, ci va lucra prin canalulu reprezentantii acestuia. — Asia dara Dalmatia remane maru de certa intre dualisti; si inca in poterea dreptului fundamentalu din ambe partile; apoi rezultatulu certii webue se anulese unulu dintre aceste fundamente. —

O staticu. Oficirii esiti din activitate au primitu provocare dela c. r. min. de resbelu, că se se insinue la servitul de aperarea tierii. Ministeriulu imperiale a prelungit terminulu preclusivu pentru primirea pe unu anu a voluntariloru pana la 1-a Marte 1869 cu adausu, ca cei inscriși se potu emite pe acasa pana atunci. In min. de resbelu imperiale lucra comisiunea la statutulu organizatiunei armatei făză resufletu si in scurtu va fi si restulu statutului gata. Una multime de stramutari de generali s'a facutu; si pentru Ardélu se primescu 8720 de pusi noue pentru comandele intregitorie, ad. pentru recruti. —

In resultatulu conferintelor dela Parisu nu se pré vedu in capitale semne de bunu auguru. De candu solulu austriaci pr. Metternich a aflatu de lipsa a tramite in 10 Ian. unu curieru la Vien'a, si agio s'a urcatu dintr'odata cu 6 cr. si nime nu mai crede, ca Orientulu va remané in pacea statului de facia. —

Intre solulu Prusiei br. de Werther si intre cancelariulu imp. conte Beust relatiunile se dicu a fi incoredate intru atata, incatul ceilalti soli reportara la curtile loru despre acēsta incoredere, care se atribue invinuiriloru cuprinse in cartea rosia ascrise Prusiei, cumca acēsta ar' dă a submina statulu austriacu. —

Br. Gustavu Rothschild e denumit u consulul generale la Parisu. — Diferint'a intre c. Beust si Andrassy se dice a fi esitu din denumirea consulului Zulauf la Bucuresci, unde c. Andrassy vrea se se denumescă gen. Perczel, ceea ce in se orcum nu i succese. —

„Osten“ lauda atitud'a, ce au luat o romanii cu dechiararile la protocolu, ca nu voru participa la alegeri de locu. Anumitu vorbindu despre reportulu din Sibiu dice, ca procederea acēsta dovedește, „ca concitatianii nostrii in fine au calcat in calea, care trebue se duca la scopu, ca toti din imperiu se voru alatura, cari vreau, că poporele tōte din elu se se păta simti fericite“. „Déca“, dice „Osten“, in Pest'a n'au avutu pentru romanii alta nemica decatul costulu legei de nationalitat si unione, déca in locu de pane, ce trebuie se o astepte, li au trantit petre de capu, atunci se nu se mire nimene, déca romanii dupa o astfelui de tractare se intorc definitivu cu dosulu catra Pest'a. Mai in

diosu apoi lauda acésta portare si referesce cele publicate in Nr. tr. —

Din carte a rosia lasamu se urmeze aici vorbele d. Beust catra c. de Wimpfen la Berlinu, inca in 5 Febr. 1868, dupa care trebue se vedem, ca se inmormantam odata prepusel, ce neamicii nostri le intrebue spre a ne poté apasa mai cu securitate, orcadu incepemu vreo aparare a intereselor nationale, cari nu le convinu loru. Scrisoarea lui Beust catra fine in caus'a orientale suna dupa „Rom.“ asia:

„Veti poté face inca cunoscetu d. ministr presiedinte ca, déca in Prusi'a ar' fi cineva dispusu acum se aprobe pretensiunile Austriei in priviti'a afacerilor orientale, guvernulu imperiale si regale ar' primi acésta in adeveru cu mare multamire si s'ar bucurá viu de ori ce apropiare pe acestu terenu.

Dispozitunile preveninte ale d. de Bismark ne facu se speramu, ca cu ocasiunea ce se presenta acum in Bucuresci si despre cari scirile ce primim de acolo nu ne lasa nici o indoieala, va conveni, ca pentru că interesele pacei si liniștea vecinilor se nu fia turburata, ar' fi bine a se face guvernului principelui Carolu aceleasi admonitiuni energice ce s'au facut si guvernului Serbiei. Se intielege ca d. Brăteanu, care dirige politie'a acolo, nega oficialmente visurile de daco-romanismu, si aspirarile la unu statu compusu de toti romanii le dechiară de chimere; cu tóte acestea nu este mai pacinu a-deveratu, ca ide'a unei corone mari romane se favoriseza in tacere de guvern si seduce pe principe. Suntu comitate care uneltescu cu cuiuinti'a guvernului rescularea poporatiunei romane din statele vecine, atatu in Transilvania (!) catu si in Bulgari'a. Este inse afara de ori ce indoieala, ca cuventul Prusiei este celu mai ponderabile dintre tóte la principale Carolu, si consiliele d. Brăteanu n'ar ave nici unu efectu contra acestui cuventu, prin urmare nu aterna decatu de guvernul Prusiei se opereze acolo unu revirementu, care ne ar' dă o secura doveda despre o reapropiare amicale si relatiuni intime cu Austri'a. Nu 'mi permitu a ve face formalu aceste instigari, ci lasu la tactulu dvóstra a atrage atentiu comitelui de Bismark asupra imprejurilor ce se seversesc in Bucuresci.

Primiti etc."

Pe longa atatu prepusu luat din fictiuni, dar' nu din realitate, era dora cu cale, că si in congregatiunea dela **Dev'a** se se fi combatutu calomni'a si se se fi pretinsu a se lua la protocolu unu protestu energetic in contra calumniarei cu tendinte laterale ale lui Badia Károly, si ale vercarui antagonu, care vrendu a face presiune asupra romanilor nu -si mai ieau gur'a de pe romani, cu imputarile de Daco-Romania. Le au spus'o chiaru si camera Romaniei, ca n'au ce -si face naluciri de Daco-Romania, numai se nu ne amenintia existinta si vieti'a nostra nationale. Deci s'a facutu destula lumina, si se nu mai suferimu invinuirea cu crime, care le scotu asia de bucurosi de vediare inaintea c. Beust. —

Tocma se ventura si scirea, ca c. Beust se va inlocui cu altu cancelariu si déca c. Andrássy n'ar poté imbraca acelu postu pentru autonomia Ungariei.

Cronica esterna.

Discursul d. I. Brăteanu,

rostit in intrunirea electorale din sal'a Slatinénu, dumineca sér'a, 15 Dec. v.

(Capetu.)

D. I. Brăteanu: Audu dicunduse, ca nici odata! Ei bine dloru, va se respundeti mane séu poimane, — déca acésta unda nu va trece si preste noi, — aveti se respundeti cu sacrificiul ce sunteti chiamati se faceti, pentru ca nefacundulu veti avé nimicu pentru nimicu! Nu credeti, ca veti poté dobândi libertatea fara sacrificiuri, fara martiriu. Nu credeti, ca veti poté pastră independentia, rolul in Oriente fara sacrificiuri.

Sciti, dloru, ca eu am fostu unulu din cei d'antei, care am cerutu impropriatirea fostilor clacasi, dar' mai in urma modulu cum s'a facutu acesta lege, fiinduca avea aerul ca se da in numele unui omu, ca se iè dela unii si se da la altii de mila, m'a mahnitu forte multu, pentruca facea pe poporulu romanu se nu mai credea in dreptate, ci se credea numai in mil'a unui omu. Pentru acésta, dloru, eram fórt mahnitu dupa aplicarea legii rurale; dar' intr'o di pe candu me suieamn pe verfulu unei coste, am vediutu pe fostii clacasi cu femei cu copii, unii cu sap'a, altii cu pluguri, sa-pandu la buturugi, facandu la sianturi si astu-

pandu la gatri, ei bine dloru atunci mi a treceutu necasulu. Am disu: „Ori cum s'a facutu acésta improprietarire, éta ca elacasi ieu in seriosu dreptulu loru celu mare, adica de proprietarii alu patimentului si'lui muncesce, 'lu cultiva, baga sudoreea si o parte din vieti'a loru intr'ensulu si suntu incredintiati, ca nimeni de astadi nainte nu ilu va mai luá.“ Asia dar', dloru, ceea ce au facutu fostii clacasi cu pamentulu ce li s'a datu, trebue se facem si noi cu tiér'a romanésca, care am luat'o in posesiune dela stramosii nostri. Déca ne vomu versá sudoreea, déca vomu scf se facem sacrificiuri in totu césulu, numai atunci vomu avé tiéra romanésca tare si mare cum a lasat'o Dumnedieu. (Aplause.)

Dloru, s'a vorbitu adineora de partite si chiaru aci onor. meu colegu din camera, d. Chitiu, s'a intrebă unde este partita boierescă si va spusu, ca nu mai este partita vechia, nu mai suntu boieri. Nu mai este partita aceea, dloru, nu numai pentruca institutiunile nostra suntu scrise in cartile nostra, in legile nostra, dar' pentruca suntu scrise in animele nostra ale tuturor (aplause) si numai unu nebunu ar' poté se mai viseze astadi la treceutu. Astadi, dloru, nu mai poate fi vorba de cestiune de partite, ca-ci in faci'a imprejurilor in cari ne aflam, si pe cari nu este potere omenescă, care se le pôta impedece, natiunea romana nu poate avé alta preocupatiune decatu de a se infacisia in marea lupta ce se prepara cu tóta vigoreea si cu tóte midilócele pentru că se pôta esi, nu numai se jocă unu rol, dar' inca se ésa victoriosa din acésta lupta (aplause). Ei bine dloru, care este romanulu, din orice clasa ar' fi, care este boiarulu — chiaru déca s'ar redică din momentu — care ar' poté se impedece natiunea si din contra se nu-si lase religiunea, si se vina se se pune alaturi cu noi? Fiinduca astadi este vorba de o cestiune mare, aceea de natiunalitate romana. Dloru, se-mi fia permisul a face aci o mica digresiune. Am fostu intrebă de multe ori; cu cine suntemu, fiinduca unii ne-au acusatu ca suntemu cu francesii, altii ne-au acusatu, ca suntemu cu muscalii, si astadi chiaru ne prigonescu unii dicundu, ca suntemu cu muscalii. — Ei bine, dloru, noi nu suntemu nici muscali nici francesi, nu suntemu — si nici nu voim se fimu — de catu romani (aplause prelungite) si că romani avem simpatie cu natiunile acelea, cari suntu totu de o vitia cu noi cari, suntu totu de unu sange cu noi, suntem ceea ce Ddieu ne-a lasatu se fimu. Nu potem noi se n'avem anima, se n'avem simpatie pentru aceia, unde a facutu Ddieu se ne nascem. Cá romani, dloru, suntemu ortodoxi si că ortodoxi avem simpatie pentru poporatiunile ortodoxe. (Aplause.) Ori unde ar' fi o cestiune ortodoxa, ori unde ar' fi o primejdia pentru aceia cari se inchina la aceea si beserica cu noi, este o cestiune romanescă. (Applause.)

Ce mai suntemu inca? Suntemu unu poporu din Oriente; am traitu, am fostu mari si tari, pe urma am suferit uferite nenorociri si pe rondu, fiacare am venit de ni-am alinatu dorile nostra. Suntemu unu poporu din Oriente, care am traitu cu slavii, cu grecii, cu bulgarii de mii de ani, si nu in timpulu de nefericire vomu uitá pe fratii nostri cu cari am traitu atati secoli de fericire si nenorocire. — (Aplause.) Prin urmare, dloru, candu unu firu de Peru alu unei poporatiuni din Oriente, alu unui asociatui de ai nostri — si aci sum silitu a face érasi o mica digresiune, fiinduca s'a vorbitu si se vorbesce de aliantie. Noi, dloru, n'am facutu aliantia cu nimene; dar' suntu aliantie de sange, aliantie de religiune, aliantie de animi! (Aplause prelungite.)

Ei, dloru! candu eu vedu, ca unu romanu este amenintiati, candu vedu ca unu strainu vine si'lui lovesce, nu mai am trebuintia că se fi facutu legaturi, tractate cu densulu pentru că se sboru se 'lu aperu. Noi romanii trebue séu se traimus séu se perimus cu Orientele intregu (aplause).

Eta, dloru, profesiunea nostra de creditia: nu atacamu pre nimene, n'am facutu aliantie cu nimene, dar' avem anima si interes, si candu anim'a, candu interesele nostra voru fi gienite, braciul săbó spre aperare. Noi avem interes cu Orientele intregu, pentru ca nici agricultur'a, nici comerciul, nici prosperitatea, nici chiaru existinti'a nostra nu poate fi secura, déca tóte acele poporatiuni crestine din Oriente voru fi insultate, massacrate, voru fi puse sub sabia! (aplause). Noi nu vomu atacá pe nimene, n'avem nici o legatura cu nimene. n'avem tractate cu nimene, dar' se bage bine de séma aceia, cari atingu séu cari voiesc se infiga cutitulu intr'unu corpul de romanu in orice parte de lume ar' fi (aplause prelungite),

pentruca avem inca detorinti'a se intrebam: pentru ce s'a redicatu barier'a dintre noi si maghiari (aplause?) pentru ce Transilvanie, care a avut existinti'a sa propria de sute de ani, tocmai in timpulu de astadi, i se sterge unu dreptu, pe care chiaru timpurile barbare l'au respectat! (aplause). Ei bine, dloru, credu ca in faci'a unui asemene actu, avem dreptul se luam si noi mesuri, se ne inarmam, se ne punem in pozitie d'a nu ni se intemplă si noa ceea ce s'a intemplatu Transilvanie, ci la vreme se ceream chiaru si socotela de ceea ce s'a facutu (aplause prelungite si entuziaste).

Strainii ne-au calificat de multe ori, ca vorbitu frumosu, ca avem entusiasm, avem valore, curaj, avem barbatia . . . in cuvinte! Ei bine, dloru, sunteti pusi astadi in pozitie, séu se dati dreptu acelor cari ne innegrescu astfelii, séu se li respundeti prin fapte, ca suntu nisce calomniatori. O se respundeti prin faptu, déca Bucuresci, capitala 'Romaniei, voru ramane mai inderetu decatu multe districte mititele ale tierii, ca-ci altfelii, dloru, voru dice, ca déca capulu nu este bnnu de nemicu, vai de corp. — Nu se uita lumea se veda ce face cutare séu cutare districtu, ci se uita la: ce face capitala Romaniei! Dvóstra trebue se respundeti dar' astadi in proportiune cu bogatia tierii si, fiinduca in proportiune bogatia tierii cea mai mare este concentrata in Bucuresci, si dvóstra trebue se respundeti in reportu cu acésta bogatia. Trebue se respundeti in proportiune cu inteligiția cu luminele cari suntu in capitala, trebue se respundeti in proportiune cu patriotismul ce ati aratat in totu timpulu si in tóte ocasiunile si pentru care tiér'a ve este recunoscată, ca-ci — dupa cum a disu onor. di Chitiu, — poporulu bucurescen a fostu iniciatorul tuturor faptelor celor mari. Dar' dloru, nu trebue se uitati proverbiul francesu care dice: „noblesse oblige“ nobleti'a indetoréza. Acésta va se dica, ca acel'a, care a facutu lucruri mari, i se cere se faca si mai mari. Capitala Romaniei a facutu multu, trebue se faca si mai multu.

Afara de acésta, dloru nu trebue se uitati, ca aveti inca o detoria si mai mare; pentruca, déca este cineva care a cerutu cu mai multa ardore, déca este cineva care a luptat cu mai multa barbatia, déca cineva a contribuit mai multu pentru că Romani'a se aiba unu suveranu, luat dintruna din cele mai ilustre familie din Europa, — este capitala Bucuresci, si dloru, pentru ce ati adusu aci pe stranepotul lui Fridericu celu Mare si Napoleonu I., déca nu sunteti in stare se i dati destule midilóce pentru că se faca din Romani'a, care este una din tierile cele mai bogate din lume, ceea ce a facutu Fridericu celu Mare din desertele Prusiei de nordu?! (aplause prelungite si entuziaste.)

„Rom.“

— Contribuirile pentru armate se continua si inca cu mai mare seriositate. — Dela Craiova una consemnatia de pucini patrioti cuprinde 25 mii si mai bine lei. Camerele trecera la bugetulu min. de interne. Senatulu e mai greu, totusi merge lucrându inainte. Partitele se imprestinesc si numai cea constatòria din vr'o cativa satiri, ghici la oposiție fara rezerva, cea cochetanta cu strainii ambla cu capulu ruptu a tracta interesele nationali, inflata de eterulu intrigelor si alu despretiuirei demnitatii omenesci, că cum acésta ar' fi destinata numai pentru clic'a loru cu eschiderea poporului romanu, pe care 'lu privesc de gunoi de sentin'a societatii in secl. IX; dar' acestia pucini se ascundu si dosesc aesi la lumin'a lumei cu numele, că orce partita feudală, care abandonata se mangaia, ca pôte celu pucinu impedece binele si inaintarea. Altfelii partit'a nationale s'a impotritu forte, ca-ce ea consta din tóta boierimea si poporulu romanu si are un'a si aceeasi vóia da face se prosperese natiunea. Una pôte s'ar mai dori, că simtiulu nationale se se afle in mai mare gradu intre boieri decatu in celealte clase; ca-ce numai natiunile cele mai inspirate de acestu simtiumentu sacru in tóte arterele corpului seu sciu sacrificia mai eminentu pentru conservarea si inaltarea viitorului seu. Mesur'a entuziasmului de libertate si gloria nationale -si capeta equivalentul ei si in prosperare si inaltiare!

Craiova in Decembre 1868.

Gazet'a maghiara scrisa nemtiesce „Die Epoche“, care se tiparesce in Bucuresci cu bani dela Pest'a, si se tramite si aici la tóte casinile gratis, scrie intr'unu Nr. 6, care, cumca guvernulu rom-

Publicatiune.

Dupa art. VI de lege camerele comerciale si industriale, cari au cunstatu pana acum, dupa normativele emise dela in. ministeriu de agricultura, industria si comerciu vinu a se constitui pe calea liberei alegeri.

In cetatea Brasovu, securul camerei comerciale si industriale, se va face alegerea membrilor interni ai camerei comerciale, er' in Satulungu, locuia de alegere alu subcercului comercialu, desupta pentru districtul Brasovului va urma alegerea membrilor exteriori ai camerei comerciale.

Pentru executarea alegerilor acestora in conformitate cu § 5 alu laudatei in. ordinationi ministeriale se denumit unu comitetu de alegere suptu presedinti'a Domnului senatoru Iuliu de Roll, care comitetu va face ultimile dispozitioni recerute.

Asta se aduce la generala cunoescinta cu acea observare, ca dispozitionilor numitului comitetu facine are se le de ascultare.

Brasovu in 30 Decembre 1868.

Magistratulu urbanu si districtualu.

AVISU

celor in dreptu de a vinde obiectele medicamentale

BALSAM-PRESERVATIVU

unicul medicamentu esclinte contra spasmurilor, bolielor de stomacu de orice natura, epilepsia, colica repede, diarea, versaturi la femei impovorate, colera, colerina, restaurarea dupa boli indelungate si regularea organelor mistuitorie, analisatu si aprobatu de chemicul servitului sanitariu din Vien'a si usatu de multe celebritati medicale.

Se tramite numai la primirea pretiului (pe compotanto) ori la posta (Postnoachahme). Pretialu unei butelie originale cu capsula de cusitoru si sigilu dimpreuna cu instructiunea in 3 limbe e 1 fl. 50 cr. In Brasovu se afla in depusulu centralu in apotec'a lui MILLER la „corona de auro“, tergolu pescelui, si la Anken et Comp.; precum si in Bucuresti la d. I. Ovessa negiatoriu. La apotecarii in: Esseg, Adele Deszathy; in Fagarasiu I. Megei, in Sibiu M. Sill si neguiait. I. Thalmeyer; C. Konya in Iasi; Dr. Hinz in Closiu; Alb. Jeney in Muresiu-Osiorheiu; Paulu Breuer in Lapusiu ung.; Rud. Smettau in Ploiesci; Csuta et Comp., neguiaitori in S. Szt.-Gyorgy si Ioane Ajtai neguiaitori in Rosia: Aradu F. T. Probst; Alb'a Iulia C. Boosz; Temisor'a A. Quirini, apotecari; Mediasu apot. la „corona de auro“; Reginu S. Dietrich; Sigisidor'a I. B. Teutsch, neguiaitori.

TESTIMONIU.

Cu placere constatesu, ca Balsamul-Preservativu inventat de d. Miller, spiceru din Brasovu, dupa o practisare de doi ani, se au aratatu aptu a vindeca spasmuri si alte boli ce suntu enumerate; din care cauza nici nu me potu retineea de a recomenda acestu balsamu, coresponditoru organismului omenescu cu caldura onor. publicu.

Valcele (Elöpatak) 4 Septembre 1868.

Dr. Basil. Szabo,
medicu pract. in Sibiu si fisicu alu comitatului Albei de susu.

In contra orce tuse inochita, regusala, inflegare, dureri de peptu, dureri de gutu si tuse magaresca prin partile sale constitutive, care nu le mai cuprindu alto syropu, midilocul celu mai siguru e

Syrupulu albu de peptu de plante

de

Dr. med. Hoffmann.

Pentru Brasovu tiene depositu in sticle a 2 fl. 1 fl. si 50 cr. d. I. B. Popoviciu, la „canele albu“.

CURSURI LE

la bursa in 19 Ianuariu 1869 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 71	cr. v. a.
Augsburg	—	—	118 "	75 "
London	—	—	121 "	10 "
Imprumotulu nationalu	—	—	61 "	" "
Obligatiile metalice vechi de 50%	55	"	90	" "
Actuale bancului	—	—	876	" "
" creditului	—	—	256	" 60 "

Obligatiile transilvane ale desarcinarii pamentului in 18 Ianuariu 1869:

Bani 74 — — Marfa 74:50.

Editiunea: Cu tipariu Iai

JOANE GÖTT si fiu HENRICU.

Redactoru respondatoru

JACOBU MURESIANU.